

Συλλογισμοί - Επιχειρήματα

1. Είδη συλλογισμών με βάση τη συλλογιστική πορεία

- **Παραγωγικός συλλογισμός:** από μία γενική και αφηρημένη πρόταση καταλήγουμε σε μία ειδική και συγκεκριμένη. Τα συμπεράσματα είναι συνήθως βέβαια – ισχυρά.
Παράδειγμα:
Προκείμενες: - Τα μέταλλα είναι ανόργανα στοιχεία.
- Ο χρυσός είναι μέταλλο.
Συμπέρασμα: - Άρα, ο χρυσός είναι ανόργανο στοιχείο.
- **Επαγωγικός¹ συλλογισμός:** από μία ειδική και συγκεκριμένη θέση καταλήγουμε σε μία γενική και αφηρημένη. Παράδειγμα:
Προκείμενες: - Η μηλιά, η αχλαδιά ... είναι οργανισμοί.
- Η μηλιά, η αχλαδιά ... είναι φυτά.
Συμπέρασμα: - Άρα, τα φυτά είναι οργανισμοί.
- **Αναλογικός συλλογισμός:** από μία ειδική άποψη καταλήγουμε πάλι σε μια ειδική.
Παράδειγμα:
Προκείμενες: - Ο Γιάννης είναι ευέξαπτος, γι' αυτό δεν έχει φίλους.
- Ο Κώστας είναι επίσης ευέξαπτος.
Συμπέρασμα: - Άρα, ο Κώστας (πιθανόν) να μην έχει φίλους.

2. Είδη συλλογισμών με βάση το είδος των προκείμενων προτάσεων

- **Κατηγορικός συλλογισμός:** όταν οι προκείμενες είναι κατηγορικές προτάσεις (καταφατικές ή αποφατικές).
- **Υποθετικός:** Όταν μια τουλάχιστον προκείμενη είναι υποθετική πρόταση.
Προκείμενες: - Αν οι βιομηχανίες λειτουργούν ανεξέλεγκτα, το περιβάλλον ρυπαίνεται.
- Στη βιομηχανική ζώνη Περάματος οι βιομηχανίες λειτουργούν ανεξέλεγκτα.
Συμπέρασμα: - Άρα, το περιβάλλον του Περάματος ρυπαίνεται.
- **Διαζευκτικός:** Όταν μια τουλάχιστον προκείμενη είναι διαζευκτική πρόταση.
Προκείμενες: - Οι περιοχές που θα ήθελα να μείνω είναι ή η Ηλιούπολη ή η Γλυφάδα.
- Στη Γλυφάδα δεν υπάρχουν σπίτια προς ενοικίαση.
Συμπέρασμα: - Άρα, θα μείνω στην Ηλιούπολη.

¹ Σε βραχυλογικούς επαγωγικούς συλλογισμούς το συμπέρασμα μπορεί να προτάσσεται.

Παράδειγμα: Ο Γιάννης είναι αναξιόπιστο πρόσωπο, διότι κλέβει στη μονόπολη.

Συμπέρασμα: Ο Γιάννης είναι αναξιόπιστο πρόσωπο.

Προκείμενη: Κλέβει στη μονόπολη.